

Hoe verbind je kerk en gezin?

Een aantal handreikingen vanuit de Joodse huisgodsdienst, zowel voor het leven van elke dag als onze christelijke feestdagen:

1. Neem de voorbede uit de kerkdienst mee naar huis en bid ervoor tijdens de maaltijd. Doe dit ook andersom, neem punten voor voorbede mee naar de kerk.
2. Lees en zing de ochtend- en avondgebeden, zoals we die kennen uit lied- en gebedenboeken. Gebruik deze om (jonge) kinderen dagelijks de zegen mee te geven.
3. Geef een zegen mee wanneer iemand (voor lange tijd) het ouderlijk huis verlaat, bijvoorbeeld voor studie of een buitenlandse reis.
4. Overweeg om als gezin geld en/of spullen apart te zetten voor mensen in nood, ver weg en dichtbij.
5. Nodig mensen uit, die anders wellicht alleen thuis zouden zitten, om Pasen en Kerst mee te vieren.
6. Steek een kaars aan bij iedere adventszondag en zeg daarbij verzen uit de Psalmen op over God die Licht is. Vraag hierbij een zegen voor alle gezinsleden.
7. Maak een 'alternatieve' adventskalender met de kinderen. Schrijf op de achterkant van de deurtjes de namen van mensen die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Elke dag open je een deurtje en doe je iets leuks voor de persoon die erop geschreven staat (bijv. een kaartje of bloemetje sturen).

CIS en Yad Elie: nieuw diaconaal project van start

Al enkele jaren ondersteunt CIS het voedselprogramma van Yad Elie voor arme schoolkinderen in Jeruzalem. Yad Elie wil met haar activiteiten kwetsbare jongeren in staat stellen hun schoolperiode af te sluiten met een diploma op zak. Dit jaar start Yad Elie met een computeropleiding voor 30 Arabische en Israëliische jongeren, die om wat voor reden hun school niet hebben kunnen afmaken. Ze leren websites te bouwen en ontwerpen. Hiermee nemen hun kansen op de arbeidsmarkt aanzienlijk toe. Daarnaast brengt het project Israëliische en Arabische jongeren op een bijzondere manier met elkaar in contact. Samen leggen ze werkbezoeken af, beheren ze een Facebookgroep om ideeën uit te wisselen en voeren ze een gezamenlijke eindopdracht uit. Op deze manier wil Yad Elie ook bijdragen aan wederzijds begrip tussen de jonge generatie Israëliërs en Palestijnen. Kijk voor meer informatie op onze website: www.centrumvoorisraelstudies.nl

Centrum voor Israëlstudies

Luisteren, dienen en getuigen

Een kerk zonder Israël bestaat niet, want wie Israël vergeet, zaagt de tak door waarop hij zelf zit (zie o.a. Romeinen 11). Vanuit dit besef wil het Centrum voor Israëlstudies (CIS) de Joods-christelijke ontmoeting op verschillende plekken en manieren stimuleren en bevorderen. Luisteren, dienen en getuigen vormen daarin de drie kernwoorden.

Luisterpost in Jeruzalem

We willen in de eerste plaats luisteren naar wat Israël (in de breedste zin van het woord) ons te zeggen heeft. Alleen dan kunnen we werkelijk ontdekken wat het betekent om met Israël verbonden te zijn. In Jeruzalem is namens het CIS ds. A. Brons werkzaam als Israëlconsulent. Het is zijn taak om voor de kerken een luisterpost te zijn en deel te nemen aan de dialoog die in Israël plaatsvindt.

Diaconale betrokkenheid

Onze relatie met Israël is niet alleen

van theologische aard, maar vraagt ook om een daadwerkelijke betrokkenheid op de nood van het land en de mensen. Samen met Deputaten Diaconaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de GZB zoekt het CIS naar manieren om diaconaal present te zijn. Samen met Israël zoeken we naar hoe recht gedaan kan worden aan mensen van zowel Joodse als Arabische afkomst.

Bewustwording in Nederland

Het CIS ziet het als haar opdracht in kerken blijvend aandacht te vragen voor de betekenis en de positie van Israël. Dat doet ze onder andere door het geven van lezingen en onderwijs, het organiseren van studiereizen en studiebijeenkomsten, het uitgeven van publicaties en door advies aan en overleg met kerkelijke organen.

Samenwerking

Het Centrum voor Israëlstudies is in 2002 opgericht en is een samenwerkingsverband van drie partners die het werk mogelijk maken.

CHE

Op de Christelijke Hogeschool Ede functioneert het Centrum voor Israëlstudies als een kenniscentrum op het gebied van de relatie kerk en Israël. Ze is betrokken bij het onderwijs aan en de persoonlijke visievorming van studenten.

GZB

Zowel in Nederland als in Israël wil de GZB – een zendingsorganisatie binnen de Protestantse Kerk in Nederland – gestalte geven aan de verbondenheid met Israël. Het CIS is voor de GZB een belangrijk middel om dienstbaar te zijn aan deze bezinning, bewustwording en betrokkenheid.

Deputaten Kerk en Israël van de Christelijke Gereformeerde Kerken

Deputaten Kerk en Israël hebben jarenlang ervaring met het uitzenden van een predikant naar Israël en hechten belang aan een luisterpost in Jeruzalem. Hierdoor kan over en weer uitwisseling van kennis en betrokkenheid plaatsvinden.

Kijk voor meer informatie op: www.centrumvoorisraelstudies.nl

Voor contact:
Centrum voor Israëlstudies
Postbus 80, 6710 BB Ede
Tel. 0318-696577
E-mail: cis@che.nl

Voor giften: 67.80.85.080 t.n.v.
Centrum voor Israëlstudies

GODS GEMEENTE(T)HUIS

LEREN VAN DE JOODSE HUISGODSDIENST

ISRAËL ZONDAG 2013

Gods gemeente(t)huis

Leren van de Joodse huisgodsdienst

Het gezin is de plaats waar het geloof wordt voorgeleefd en doorgegeven. Hoe meer de vanzelfsprekende rol van religie in de samenleving afneemt, des te sterker wordt het belang van de geloofsofvoeding in het gezin gevoeld. Toch ervaren veel ouders hierin ook een stuk verlegenheid. Wat kunnen we op dit punt leren van Israël? Graag geeft het Centrum voor Israëlstudies een paar handreikingen om door te denken, te bespreken en in de praktijk te brengen.

Binnen het Jodendom vormen het huisgezin en de synagoge in gezamenlijkheid de startpunten van het religieuze leven. Hier worden de feesten gevierd en wordt aandacht gegeven aan de hoogtepunten en markeringspunten in het leven. Simon de Rechtvaardige stelde dat de hele wereld wordt gedragen door de drie pijlers van Thora, (ere) dienst en goede werken. Studie van de Thora en gebed vormen

dan ook de basis van het hele Joodse leven – in de synagoge, het leerhuis en thuis - en de goede werken zijn daar onlosmakelijk mee verbonden.

Het Jodendom kent vormen om de dienst aan God te beleven in het gezin, thuis, aan tafel, midden in het gewone bestaan. Velen in Israël hebben nog steeds de gewoonte om de sabbat te beginnen met een maaltijd, waar vaste rituelen en gebeden bij horen. In een gezin wordt een zegenbede gedaan voor de moeder en worden de kinderen gezegend. Op de Bijbelse feestdagen neemt de liturgie een bijzondere plaats in binnen het gezin. Door deze gebeden weet men zich verbonden met het volk van God van alle tijden en alle plaatsen.

In Deuteronomium 6:4 wordt Israël opgeroepen te luisteren naar de stem van de HEERE, onze God. In de synagoge wordt deze tekst luid geroepen, terwijl de gemeente stil is. Daarna antwoordt de gemeente: De HEERE is onze God, de HEERE is één. Vervolgens wordt het gedeelte gelezen, waarin Mozes Israël voorhoudt hoe zij deze belijdenis in de praktijk kunnen brengen. Dat begint in het hart, door de woorden van God in te prenten in hart en ziel. Maar het wordt ook zichtbaar in de tekenen aan de hand en in de band om het voorhoofd. Door er op gezette mo-

menten met kinderen over te spreken wordt de liefde tot God overgedragen aan een volgende generatie.

Thuis gekomen uit de synagoge zal een Jood de *mezoeza* aan zijn deurpost aanraken, waarin deze tekst letterlijk geschreven staat. Zo voelt hij wat hij gehoord heeft. Maar wat dieper gaat: voor alle momenten zoals deze in Deuteronomium worden aangeduid, kent het Jodendom vaste zegenbeden. Zo worden cruciale momenten in het leven gemarkeerd. Door lofprijzingen en zegenspreuken ontstaan verbindingen tussen het gezinsleven en de synagoge, tussen het dagelijkse bestaan en de Schepper. Dit sluit aan bij de oproep van Mozes om 'als je onderweg bent, als je gaat liggen en als je opstaat, bij de deur van je huis en bij de ingang van je stad' te bedenken dat de HEERE één is en dat je Hem zult liefhebben (Deut. 6:4-9, 11:18-21). Deze lofzeggingen blijven met mensen meegaan, zelfs als zij niet meer naar de synagoge gaan. Zo krijgt de belijdenis gestalte, die ook vaak in de synagoge te vinden is: "Ik stel mij de HEERE altijd voor ogen" (Ps. 16:8). ●

Sabbat meevieren in een Joods gezin

Ds. Niek Tramper schreef voor een nieuwe bundel van het Centrum voor Israëlstudies een studie waarin hij aanwijst hoe de dienst aan God verschoof van de tempel, naar de synagoge, naar het gezin. Hij laat zien dat er vaste verbindingen zijn tussen de liturgie thuis en de liturgie van de tempel en de synagoge: 'Een aantal jaar geleden werd ik door een joodse familie in Jeruzalem uitgenodigd de sabbatsmaaltijd mee te vieren. Hoewel het niet de eerste keer was, maakte het dit keer toch diepe indruk op me. Ik werd vooral geraakt door de duidelijke verbinding tussen de liturgie thuis en die van het avondgebed in de syna-

goge, waarin de sabbat wordt verwelkomd. Er wordt gezegd dat twee engelen de familie van de synagoge naar huis zullen begeleiden. De vader begint vervolgens zachtjes de woorden uit Ps. 91:11 te zingen: "Hij vertrouwt je toe aan zijn engelen, die over je waken waar je ook gaat" en Ps. 121:8: "De Heer houdt de wacht over je gaan en je komen van nu tot in eeuwigheid". ●

Lees het hele artikel op de website van het CIS. Dit artikel zal verschijnen in de publicatie: *'Hoe zullen we Hem ontmoeten?' Joden en christenen in gesprek over de betekenis van de tempel.*

Gespreksvragen

In gesprek over Gods dienst thuis

- Wat is de waarde van vaste gebeden, waar het Jodendom er veel van kent?
- Zijn er voorbeelden dat vaste formuliergebeden u hebben geholpen in uw persoonlijke vrije gebed?

- Wat is de betekenis van het geven van de zegen in het gezin? Kunnen wij dat ook zo doen?
- Zijn er concrete manieren te bedenken waardoor wij de dienst in de gemeente kunnen verbinden met de 'diens' aan God in ons huis?

Liefdadigheid in het Joodse gezin

Al op jonge leeftijd leren Joodse kinderen dat het omzien naar je naasten een wezenlijk onderdeel is van het geloof. In het gezin leert men gastvrij te zijn voor vreemden en zieken te bezoeken. Daarnaast staat er in elk Joods huis minimaal één liefdadigheidsbus. Op vrijdag stoppen de kinderen hier ter ere van de sabbat geld in. Ook hun ouders zien

ze dit geregeld doen. Zo is het de gewoonte dat een zwangere moeder elke ochtend wat extra geld in de bus stopt. Ook tijdens feestdagen zijn er vaste gebruiken van liefdadigheid. Met Pesach worden armen aan tafel uitgenodigd en met Poerim is de stelregel dat men zijn naaste, en dan in het bijzonder de armen, geschenken geeft. ●

- Aan het begin van een feest wordt God geprezen: 'Gezegend zijt Gij, HEERE, onze God, Koning van de wereld, die ons het leven geschonken heeft, ons bewaard heeft en ons dit moment heeft doen bereiken.'
- Voor het drinken van een glas wijn wordt de volgende zegen uitgesproken: 'Gezegend zijt Gij, HEERE, onze God, Koning van de wereld, die de vrucht van de wijnstok geschapen heeft.'
- Bij het aantrekken van een nieuw kledingstuk: 'Gezegend zijt Gij, HEERE ... die de naakten kleedt', bij het zien van een regenboog: 'Gezegend zijt Gij, HEERE ... die denkt aan en trouw is aan het verbond en die zich houdt aan wat Hij zegt', enz.
- Kinderen worden tijdens de sabbatsmaaltijd gezegend, doordat de ouders hen een voor een de handen opleggen en zeggen: 'God moge je doen zijn als Efraïm en Manasse', c.q. 'God moge je doen zijn als Sara, Rebecca, Rachel en Lea', waarna wordt afgesloten met de woorden van de priesterlijke zegen.